

پرسش ۷۰۷: مشخص کردن فجر صادق

السؤال / ۷۰۷: سؤال من الشيخ محمد عطية من مصر:

نحن المستبصرون الذين انتقلنا من ولاية سقيفة بني ساعده إلى ولاية ال البيت (عليهم السلام) ونحن نعيش في مجتمعات سنية فجاءت قضية الفجر الصادق والاختلاف في وقته فكان الشائع ان الفجر الصادق عند المستبصرين يكون بعد اذان العامة بـ عشرين دقيقة وكان المستبصرين على قسمين فريق يمسك عن الطعام والشراب قبل اذان العامة بقليل ويصلي بعدهم بـ 20 دقيقة وكنتُ وأهلي ومن يسمع كلامي من الأنصار بفضل الله. وقسم اخر يأكل بعد اذانهم بـ 20 دقيقة ويصلي. والان وبعد قراءة السؤال رقم 345 من الجواب المنير الجزء الرابع تبين ان اذان فجر العامة يكون قبل طلوع الشمس بـ 90 دقيقة وهو الفجر الصادق عند يماني ال محمد (عليه السلام). والان ما هو الحكم الشرعي فيمن اكل بعد اذان العامة معتقدا ان الفجر الصادق بعد اذانهم بـ 20 دقيقة ثم اتضح انهم كانوا يأكلون بعد الفجر الصادق متاولين جهلا او معتقدين جهلا.

پرسشی از شیخ محمد عطیه از مصر:

ما مستبصرینی هستیم که از ولایت سقیفه بنی ساعده به ولایت اهل بیت (ع) بازگشته ایم. ما در جوامع سنی زندگی می کنیم. قضیه ی فجر صادق و اختلاف در وقت آن مطرح شد. بین مستبصرین این گونه شایع شده که فجر صادق بیست دقیقه پس از اذان اهل سنت می باشد. اینان دو گروه هستند؛ گروهی اندکی پیش از اذان اهل سنت از آب و غذا خوردن دست می کشند و بیست دقیقه پس از آنها نماز می خوانند. من، خانواده ام و کسانی که به فضل خداوند از انصار شده اند و سخن مرا می شنوند، این گونه هستیم. گروه دیگر بیست دقیقه پس از اذان آنها می خوردند و نماز می خوانند. اکنون پس از مطالعه ی پرسش شماره ی 345 از پاسخ های روشنگرانه جلد 4 روشن شد که اذان صبح اهل سنت، 90 دقیقه پیش از طلوع خورشید است که همان فجر صادق از نظر یمانی آل محمد (ع) می باشد. اکنون حکم شرعی کسی که پس از اذان اهل سنت

می خورده و معتقد بوده فجر صادق، بیست دقیقه پس از اذان آن‌ها است و سپس روشن شد که آنها پس از فجر صادق می خوردند و این کارشان از روی جهل و نادانی بوده، چیست؟

الجواب: بسم الله الرحمن الرحيم

**والحمد لله رب العالمين، وصلى الله على محمد وآل محمد الأئمة والمهديين
وسلم تسليماً.**

پاسخ: بسم الله الرحمن الرحيم

والحمد لله رب العالمين، و صلى الله على محمد و آل محمد الاثمة و المهديين و
سلم تسليماً.

**السؤال فيه كلام غير دقيق منسوب لي وهو اني أقول إن الفجر
الصادق قبل طلوع الشمس بتسعين دقيقة، فأرجو قراءة جوابي في
الجواب المنير بدقة فقد رتبت الأمر في جوابي**

در پرسش، سخنی وجود دارد که دقیق نیست و به بنده نسبت داده شده است؛ اینکه
من گفته‌ام فجر صادق نود دقیقه پیش از طلوع خورشید است. امیدوارم پاسخ مرا در
کتاب پاسخ‌های روشن‌گر با دقت مطالعه کنی. موضوع را در پاسخم رتبه‌بندی نمودم:

**(وبالنسبة لوقت الفجر فإن كان بالإمكان ترقبه ومعرفة من علامته
التي بينتها في الشرائع فيها، وإلا فهو عندما تكون الشمس 19 درجة
تحت الأفق، وإن لم يمكن هذا فهو قبل الشروق بساعة ونصف أي 90
دقيقة)**

در خصوص وقت صبح، اگر امکانش برایت وجود دارد با علامت‌هایی که در کتاب
شرایع شرح داده‌ام، تحقیق کن؛ در غیر این صورت هنگامی است که خورشید در ۱۹

درجه زیر افق قرار گرفته باشد و اگر این نشد، یک ساعت و نیم یعنی ۹۰ دقیقه پیش از طلوع می‌باشد.

وعموماً مسألة ترتيب وقت الفجر بناءً على زاوية الشمس يمكن التوصل له بسهولة فهناك برامج على الانترنت ويمكن من خلالها بسهولة ويسر معرفة وقت الفجر في المكان الذي أنتم فيه، هذا اذا عجزتم عن تحديد الوقت بناءً على الترقب كما بينت في الجواب أعلاه، ومسألة الـ (90 دقيقة) فهي حكم عام ينتفع منه من اضطر اليه كما بينت الأمر في أحكام صلاة وصيام القطب وما حوله.

به طور معمول رسیدن به مسئله‌ی ترتیب وقت فجر بنا بر زاویه‌ی خورشید به راحتی امکان‌پذیر می‌باشد. برنامه‌هایی در اینترنت وجود دارد که به راحتی و آسانی از طریق آنها، می‌توان وقت فجر را در مکانی که شما در آن هستید، دانست. این روش برای هنگامی است که از فهمیدن وقت با استفاده از دیدن -همان‌طور که در پاسخ بالا بیان کردم- ناتوان باشید. مسئله‌ی ۹۰ دقیقه، حکمی عمومی است که کسی که در اضطرار قرار دارد از آن استفاده می‌کند؛ همان‌طور که مسئله را در مورد احکام نماز و روزه در قطب و اطرافش بیان نمودم.

أما بخصوص السؤال عن تحرى وقت الفجر بجد واجتهاد وهو غير مستخف بالحكم الشرعي ولكنه بالنتيجة توصل إلى وقت ظني تبين له لاحقاً أنه خطأ فلا إشكال في صلاته وصيامه طالما أنها مضت ومضى وقت أدائها.

أحمد الحسن - ذو القعدة/ 1435 هـ

اما در مورد پرسش از کسی که با تلاش و جدیت، وقت صبح را به دست آورده و در مورد حکم شرعی کوتاهی نورزیده، ولی در نهایت به وقتی ظنی رسیده که بعداً برایش

مشخص شده که اشتباه نموده است، در نماز و روزه اش اشکالی نیست؛ البته تا زمانی که مربوط به گذشته است و وقت انجام دادنش گذشته باشد.

احمدالحسن - ذی القعدة ۱۴۳۵ هـ

